

18. Egészséges és megfizethető élelmiszert!

A szociáldemokrata Árnyékkormány szerint az emberek államának kötelessége, hogy a vidéki polgároknak - éppúgy, mint a városlakóknak - méltányos feltételeket biztosítson a méltó és teljes élethez, személyes, szakmai, közösségi céljaik eléréséhez. Legfontosabb teendőink az elegendő mennyiségű, megfizethető árú és jó minőségű élelmiszer előállítása érdekében az ország agrártermelési potenciáljának értékteremtő kihasználása, és a vidék, a vidéki települések, a vidéki életforma megtartása, fenntartható fejlesztése, megállítva az elvándorlást, a vidéki népesség elöregedését és az ebből fakadó negatív gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatokat.

Ma a magyar vidéken élő polgárok számos kihívással néznek szembe, hiszen a vidéki területeken még mindig limitált a hozzáférés a magas színvonalú szolgáltatásokhoz, folyamatosan szűnnek meg a helyi ellátást biztosító boltok, üzletek, nem javulnak a foglalkoztatási körülmények, magas a digitális analfabetizmus. Sok faluban még mindig nem biztosított az egészséges ivóvízellátás és hiányzik a szennyvízelvezetés. Kijelenthető, hogy a vidék és a mezőgazdaság az Orbán-kormányok legnagyobb vesztesei, az elmúlt tíz évben leszakadásuk látványosan felgyorsult.

A szociáldemokrata Árnyékkormány az orbáni vezetés nemtörődöm, vidékissorvasztó politikájával szemben Magyarország jövőjét a vidéki térségeknek a felzárkóztatásában látja. Így a mezőgazdaság fejlesztését, a vidéki szolgáltatások megerősítését és az átlagembert érintő, vidéki szociális háló újraépítését tekinti kiemelt feladatának. Az Árnyékkormány készen áll arra, hogy a 14 évnyi elvesztegetett felzárkóztatási időt ledolgozva elhozza az európai jólétet a vidék Magyarországnak is. A szociáldemokrata megközelítés a mezőgazdasági fejlődés olyan irányvonalát testesíti meg, amely minden érintett fél számára előnyös.

Programunk szakterületenként részletezi, hogy az egyes problémákkal szemben milyen lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy biztosítsuk hazánk és az elkövetkező generációk jövőjét.

18.1. Az agrárium fejlesztése

Az agrárium számos kihívásával való szembenézéshez személyre szabott, célzott megoldásokra van szükség. Az uniós szakpolitikákat nemzeti szintű szakpolitikákkal kell kombinálni. Az elmúlt több mint tíz évben a mezőgazdaság leszakadása látványosan felgyorsult. Az állatállomány folyamatosan csökken, különösen a sertésállomány. Az ország termésátlagai nem, vagy alig haladják meg átlagosan a rendszerváltás előtti színvonalat, csökken a foglalkoztatás és az ágazat eltartóképessége, gyakorlatilag eltűntek a '80-as évekre jellemző mezőgazdaságon kívüli foglalkoztatási lehetőségek. A Magyarországgal együtt csatlakozott V4-es államok utolérték, sőt lehagyták a magyar mezőgazdaság teljesítményét. Hiányoznak a megfelelő oktatási lehetőségek, a tudás-/ismeretmegosztás és az innovatív beruházások, illetve elérhetetlen már a valós szaktanácsadás a mezőgazdaságban és a vidékfejlesztés területén.

a) Sürgős intézkedések

A szociáldemokrata kormány sürgős intézkedésekkel javítja a mezőgazdaság helyzetét.

- A földtörvény rendellenességei, mesterségesen kreált problémái és hiányosságai nagyban megnehezítik a vidék felzárkóztatását. Ezért felülvizsgáljuk azt és úgy alakítjuk át, hogy az kedvezzen a vidéken földből élőknek.

- Valós érdekképviselő helyett kötelező agrárkamara tagság van, amely nem segíti, hanem hátráltatja a mezőgazdasági vállalkozók életét, ezért eltöröljük a kötelező agrárkamara tagság díját.
- Véget vetünk a földtulajdon és földhasználat kapcsán kialakult, felülről vezérelt háborús viszonyoknak. Formától és gazdálkodási módtól függetlenül a hosszú távú földhasználatot biztosítjuk. Ennek érdekében a tényleges földhasználó kizárólagos első helyű előhaszonbérleti jogot kap, valamint a jogi személyiségű társaságok tagjai és alkalmazottai is korlátozások nélkül adhatják bérbe társaságuknak földtulajdonukat.
- Az agrár- és vidékfejlesztési pályázatokat mindenki számára egyszerűen elérhetővé tesszük, a szabályokat az ágazati szereplők érdekeit szem előtt tartva állapítjuk meg, a felzárkózást egy egyszerűen elérhető, államilag garantált szaktanácsadói rendszerrel segítjük.
- Bevezetjük a kistermelői átalánytámogatást azért, hogy tevékenységüket támogassuk és lehetőségeiket bővíteni tudják. Ezt a támogatást eszközvásárlásra, gépbeszerzésre, ültetvénytelepítésre és állatvásárlásra is tudják majd fordítani a gazdák. A kistermelői átalánytámogatás bevezetése nemcsak anyagi és egzisztenciális biztonságot ad a gazdáknak, de egy fontos lépés, amely segíti őket a fenntartható mezőgazdaság előmozdításában Magyarországon.
- Kamattámogatott forgóeszközhitellel segítjük a likviditási problémákkal küzdő gazdálkodókat, hogy könnyebben átvészeljék az olyan időszakokat, amikor a kifizetések és bevételek aszimmetrikusak lehetnek. Az ilyen intézkedésekkel segíteni tudjuk a magyar mezőgazdasági közösségek stabilitását, és hozzájárulunk a vidéki területek gazdasági életszínvonalának növeléséhez.
- A mezőgazdasági ágazatok képviselőivel egyetértésben átszervezzük a meglévő biztosítási rendszert, hogy az valóban hozzáférhetővé váljon minden mezőgazdasági termelő számára, és hogy megfelelően igazodjon a különböző termelési típusok sajátosságaihoz.

b) Mezőgazdasági mikro-, kis-és középvállalkozások

A mikro-, kis-és középvállalkozások jelentős szerepet töltenek be a magyar agráriumban és a vidéki gazdaságban. Fejlesztésük elengedhetetlen gazdasági felzárkózásunk szempontjából, ezért növelni kell évente a mezőgazdasági kkv-szektor termelékenységét. A kkv-k kulcsszerepet játszanak a munkahelyteremtésben, a gazdasági növekedés elősegítésében, valamint az innováció és a fenntartható fejlődés támogatásában. Ezért a szociáldemokrata Árnycikkormány a következő intézkedéseket tervezi a mezőgazdasági kkv-szektor fejlesztéséért:

- Gazdaságvédelmi intézkedésekkel erősítjük meg a hazai vállalkozások gerincét képező kkv-szektor helyzetét, illetve támogatjuk a beruházási aktivitásukat. Mindez elengedhetetlen a termelékenységük későbbi növekedéséhez. Fejlődésüket és modernizációjukat célzott hitelprogramokkal is támogatni fogjuk.
- A beruházások levonhatósága a helyi iparúzési adóból érezhető könnyebbség lenne, ezért ezt megvizsgáljuk a kkv-szektorban való alkalmazhatóság szempontjából.

c) Növénytermesztés

A magyar növénytermesztés számos kihívással szembesül, amelyeknek hatása van az ország mezőgazdaságára és élelmiszer-termelésére. Az utóbbi években sajnos egyre több külső tényező befolyásolta negatívan a mezőgazdaság teljesítőképességét. Legyen szó a klímaváltozásról, a rendelkezésre álló vízkészletekről, az öntözés helyzetéről, a kártevők, betegségek okozta nehézségekről és a piaci kihívásokról.

A szociáldemokrata Árnycikkormány tisztában van azzal, hogy a mezőgazdaság Magyarország számára az egyik elsődleges fontosságú ágazat, melyben fontos, hogy közép- és hosszú távra

tervezzünk. Meg kell próbálnunk a külső és belső folyamatokat újragondolni, a klímaváltozás elleni harctól kezdve egészen a műtrágyafüggőség csökkentéséig. Így tehát:

- Előmozdítjuk a hatékony vízgazdálkodást, hiszen az öntözés és a víztározás segíthet a növénytermesztésben aszályok és vízhiány idején.
- A növénytermesztőknek biztosítani fogjuk a megfelelő piaci hozzáférést, hogy eladható termékeik legyenek, és hogy felgyorsítsuk az értékesítést. Ez magában foglalja az export lehetőségeinek kibővítését, valamint a minőségi és biztonságos termékek előtérbe helyezését a hazai és nemzetközi piacon.
- Segíteni fogjuk a szántóföldi növénytermesztést (búza, kukorica, árpa, repce, napraforgó, rozs, zab és tritikálé), egyrészt, hogy a magyar gazdák műtrágyafüggőségét csökkenteni tudjuk, másrészt, hogy a mezőgazdaságban alkalmazott modern technológiák, például a precíziós mezőgazdálkodás, a drónok és a távérzékelés lehetővé tegyék a hatékonyabb termelést és a terméshozam növelését.
- Az európai Közös Agrárpolitikával összhangban támogatjuk a magyar növénytermesztőket kedvező hitelekkel, amiket vetőmagvásárlásra, fenntartható növényvédőszerre és energiatékony beruházásokra költhetnek.
- Olyan kezdeményezéseket javasolunk, amelyek egyértelműen az agrárpolitika modernizálására, az agrárium versenyképességének növelésére, fenntarthatóságának elősegítésére és igazságosabb támogatások elosztására irányulnak.
- Elősegítjük a növénytermelők, a kutatóintézetek és az agráripari szereplők közötti együttműködést, az innovációt és a tudásmegosztást. Kiemelten támogatjuk a magyar kutatóintézeteket, úgymint a burgonyakutató intézeteket és a magyar növénynevelési intézetek működését, kiemelve a búza és az olajos növények kutatását.

d) Állattenyésztés

Az elmúlt években Magyarország agrárkereskedelmi mérlege folyamatosan romlott. Az elmúlt időszakban a COVID-19 után kialakult gazdasági válság, majd az orosz-ukrán háború által az ellátási láncokban létrejött zavarok hatalmas kihívás elé állították a vállalkozókat. Sokan a sertés,- a szarvasmarha,- a baromfi-és víziszárnyas-tenyésztők közül a rendkívül magas takarmányárak miatt kilátástalan helyzetbe kerültek, mivel az állattenyésztés értékesítési, felvásárlási árai nem nőttek párhuzamosan.

A szociáldemokrata Árnycikkormány tisztában van azzal, hogy a magyar állattenyésztés fejlesztése hozzájárul falusi munkahelyek teremtéséhez, a gazdaság fejlődéséhez és az élelmiszer-ellátás biztonságának megőrzéséhez. A fejlesztési területek közé tartoznak az állatjólét, a fenntarthatóság, az egészségügy és a technológiai innováció.

- Az állattenyésztőknek biztosítani fogjuk a megfelelő piaci hozzáférést, hogy eladható termékeik legyenek. Ez magában foglalja az export lehetőségeinek kibővítését, valamint a minőségi és biztonságos termékek előtérbe helyezését a hazai és nemzetközi piacon.
- Az állattenyésztés területén folyamatosan támogatni fogjuk és elérhetővé tesszük a modern technológiákat. A gépesítés, az adatelemzés, az automatizálás és az informatikai megoldások lehetővé teszik a hatékonyabb termelést és a termelési folyamatok jobb ellenőrzését.
- Támogatásokat biztosítunk a gazdálkodók és szakemberek állattenyésztéssel kapcsolatos képzésére és oktatására.
- Valós egyeztetésre hívjuk majd az állattenyésztők képviselőit. Meghallgatjuk a problémáikat és felvetésüket, hiszen az állattenyésztőknek, a kormánynak és a szakmai

szervezeteknek együtt kell működniük annak érdekében, hogy a magyar állattenyésztés versenyképesebbé váljon és hosszú távú fenntarthatóságot érjen el.

e) Feldolgozóipar

A mezőgazdasági feldolgozóipar a gazdaság egy fontos szegmense, amely számos iparágat és terméket foglal magában, illetve a vidéki munkahelyteremtés és munkaerő-alkalmazás fontos tartópillére. Az erős mezőgazdasági feldolgozóipar nélkül a magyar mezőgazdaságra féltarú óriásként lehet tekinteni. Súlyos probléma, hogy a feldolgozóiparban és a kereskedelemben nincs jelen a termelői érdekelttség, és az integráció, a szövetkezés is hiányzik. Magyarország híres a jó minőségű tejtermékekről, borokról és húskészítményekről. Ezeket a termékeket pedig exportálják is a meglévő magyar vállalatok a nemzetközi piacokra.

A szociáldemokrata kormány kiemelten fogja kezelni a magyar feldolgozóipar jövőbeli szerepét, hiszen folyamatos fejlesztése az ország versenyképességét növeli a nemzetközi piacon. Munkahelymegtartó ereje vidéken pedig kiemelten fontossá teszi ezt a szektort. A magyar élelmiszeripar fejlesztése kulcsfontosságú a hazai élelmiszerbiztonság, a gazdasági növekedés és a nemzetközi piaci versenyképesség szempontjából. Így tehát:

- Kiszámítható piaci környezet nélkül nem lehet eladni az előállított termékeket. Ennek biztosítása érdekében kibővítjük az export lehetőségeit a mezőgazdasági feldolgozóipar szereplői számára, valamint előtérbe helyezük a minőségi és biztonságos termékeket a hazai és a nemzetközi piacon.
- Elősegítjük a közvetlen kapcsolatokat a gyártók és a kiskereskedők között az élelmiszeriparban, hiszen így előre tudjuk mozdítani az élelmiszerek hatékony elérését a piacokon.
- Biztosítani fogjuk az élelmiszeripari szakemberek magas szintű képzését és oktatását a minőségi termékek előállításához. Az élelmiszerbiztonság és az élelmiszerminőség ellenőrzéséhez is szükséges a megfelelő tudás és képzés.
- Stabil és kiszámítható jogi és szabályozói környezetet, független jogalkalmazást, politikamentes közigazgatást fogunk biztosítani a vállalkozások számára.
- Szükségesek a takarmányfeldolgozó beruházások, ezzel csökkentve a függőségünket.
- Támogatni fogjuk a tejfeldolgozó ágazat helyzetét olyan beruházási támogatásokkal, amelyekkel innovatív tartási és takarmányozási technológiákat valósítanak meg, fejlesztik az energetikai hatékonyságot. Sajnálatos, hogy Magyarországon a tejfeldolgozás a legkevésbé jövedelmező élelmiszeripari szakágazatok egyike. Exportképessége, munkatermelékenység, technológiai színvonala, innovációs készsége nemzetközi összehasonlításban gyenge.
- Jelentősen növeljük az élelmiszeriparban dolgozók átlagbérét, hiszen elmarad a hazai átlagtól.

f) Méhészet

A magyar méhészet hosszú és hagyományos múltra tekint vissza, és ma is jelentős szerepet játszik a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban. Mindazonáltal rengeteg kihívással néznek szembe nap mint nap a méhészek, amire az Orbán-kormány nem tud valós megoldásokat kínálni. Egyrészt elszálltak a költségek, így az üzemanyag, az energia, a munkaerő drágulása mellett például a tároláshoz használt hordók ára is megugrott, a mézesüveg-kupakok ára pedig

megháromszorozódott. Másrészt az EU-ba érkező rossz minőségű, dömping kínai és török import méz, aminek nagy része hamisítvány is volt, megzavarta az árakat és a piacot.

A szociáldemokrata Árnycsapat tisztában van azzal, hogy ha a hazai méhészek felhagynak a méhészkedéssel, akkor nemcsak magyar méz nem lesz, de a növények beporzásával is gondok lesznek. A méhek védelme és a fenntartható méhészet megőrzése kulcsfontosságú az élelmiszer-ellátás biztonsága és a környezet megóvása érdekében. Így tehát:

- A méhészeknek biztosítani fogjuk a megfelelő piaci hozzáférést, hogy eladható termékeik legyenek. Ez magában foglalja az export lehetőségeinek kibővítését, valamint a minőségi és biztonságos termékek előtérbe helyezését a hazai és nemzetközi piacon.
- Támogatásokat fogunk biztosítani a méhészeti betegségmegelőzésre és -ellenőrzésre, hogy rendszeres ellenőrzésekkel és tesztekkel ki lehessen mutatni a méhkolóniák betegségeit és parazitáit.
- Támogatásokat nyújtunk méhészeti berendezések beszerzéséhez, méhcsaládok karbantartásához, méhek egészségügyi ellátásához és méztermeléshez szükséges eszközök beszerzéséhez.

g) Szőlészet és borászat

A hazai szőlőtermelők joggal érzik úgy, hogy a magyar agrárpolitika teljesen magára hagyta őket az elmúlt évtizedben. A termelési árak növekedése, a szakképzett munkaerő hiánya, a túlbürokratizált szabályozások, az időjárási szélsőségek, például a hóhullámok és a rendkívüli esőzések mind hátrányosan érintik a szőlészeteket és a borászatokat Magyarországon.

A szociáldemokrata Árnycsapat felismerve a szőlőültetvényekkel rendelkező magyar gazdák kihívásait, célul tűzte ki megélhetésük és borászati hagyományaik megőrzését, hiszen a magyar szőlészet és borászat hagyományokkal, minőségi borokkal és sokszínű borvidékekkel rendelkezik. Ezért:

- Megfelelő piaci hozzáféréssel segítjük, hogy a borászati termékeket ne csak megtermelni, de eladni is lehessen. Ehhez bővíteni fogjuk az exportlehetőségeket, előtérbe helyezve a jó minőségű és biztonságos termékeket mind a hazai, mind a nemzetközi piacon.
- Válságtámogatással segítjük a szőlőtermelőket. A válságtámogatás igényelhető a szőlőültetvényekben végzett zöldszüret keretében a szőlőfürtök tőkéről történő közvetlen eltávolítási költségére, valamint az eltávolításból adódó bevételek kiesésére. A támogatást minden olyan szőlősgazda igénybe veheti, aki hegyközségi tagsággal rendelkezik, vagy nem borvidéki településen van szőlőterülete, de szőlőtermelőként tartja nyilván a hegybíró.
- Támogatjuk a gyümölcsösök fagykárának megelőzését szolgáló technológiai beruházásokat.
- Kiemelten támogatni fogjuk azokat a rendezvényeket, ahol a magyar borászatot népszerűsítik, így biztosítva a borászat kulturális örökségének a fenntartását és a borvidékek turizmusának a fellendítését.
- A borászoknak meg kell ismerniük a legfrissebb borászati technológiákat, szőlőművelési gyakorlatokat és minőségellenőrzési eljárásokat. Az oktatási programok és tréningek segíthetnek a borászok szakmai fejlődésében, ezért nemzetközi szervezetekkel együttműködve segítjük a magyar borászokat, hogy hozzájussanak ezekhez az információkhoz.

18.2. A jövő vidéki gazdasága

A szociáldemokrata Árnycikkormány tisztában van azzal, hogy a fenntartható magyar mezőgazdaság feladata az élelmiszerbiztonság fenntartása, miközben minimalizálja a környezeti hatásokat és a talajdegradációt. Az ökológiai gazdálkodás, a talajvédelem, a vízgazdálkodás és a környezetbarát technológiák alkalmazása lehetővé teszi a mezőgazdaság hosszú távú fenntarthatóságát Magyarországon.

Ahhoz, hogy a joggal elvárható felzárkózás és kiegyenlítés megtörténhessen, elengedhetetlen a mesterséges szembeállítások megszüntetése, egy konszenzuson alapuló vidék- és agrárpolitika meghirdetése. Egyértelművé kell tenni, hogy minden gazdálkodási formának, minden szereplőnek helye van a vidék társadalmában. A fentiek alapján új kiegyezés meghirdetésére van szükség.

a) A mezőgazdasági termelők új generációja

A rendszerváltás óta Magyarországon folyamatosan csökken a mezőgazdasági termelők száma. A mezőgazdasági oktatás minősége, a különböző állami és az indulási támogatások nem elegendőek a csökkenés megfordításához. A föld korlátozott hozzáférhetősége és bérletének vagy megvásárlásának a költsége további akadályt jelent a fiatal mezőgazdasági termelők, és különösen azok számára, akik nem gazdálkodással foglalkozó családból származnak. A családon belüli utódlás továbbra is a gazdálkodásba való belépés fő formája. Az előrejelzések szerint a következő időszakban a gazdálkodók többségének nyugdíjba vonulása azzal fenyeget, hogy a mezőgazdaság számos területén további nehézségek alakulnak ki.

A szociáldemokrata kormánynak ezért fokozottan foglalkoznia kell a fiatal gazdák helyzetével, és így prioritást kell élvezniük a fiatalokat támogató célzott beavatkozásoknak és a generációs megújulásnak. Fel kell számolni azokat a meglévő akadályokat, amelyek a fiatalok elvándorlásának, a vidék elöregedésének első számú okozói. Így tehát:

- A Nemzeti Stratégiai Terv keretében és a Közös Agrárpolitika végrehajtása során erős elkötelezettséget vállalunk egy új mezőgazdasági generáció kinevelése mellett.
- Célunk, hogy befektessünk a fiatal gazdák képzésébe és az üzemeltetők, alkalmazottak folyamatos oktatásába az oktatási erőforrások emelésével.
- Előmozdítjuk a generációk közötti együttműködés innovatív modelljeit, így például a partnerségeket, a megosztott gazdálkodást vagy a földközvetítési szolgáltatásokat annak érdekében, hogy ösztönözzük a fiatal mezőgazdasági termelők belépését, és megkönnyítsük a földek, valamint a földművelési felszerelések és a szaktudás átadását, többek között a családi kontextuson kívül eső projektek számára.
- Kiépítünk személyre szabott tanácsadási és képzési szolgáltatásokat, különösen a fiatal mezőgazdasági termelők, az új belépők és a mezőgazdasági dolgozók támogatására (pl. társaktól való tanulás, mentori programok).
- Javítani fogunk a fiatal gazdák középtávú támogatásán is, többek között a tevékenységkezdési támogatással, adózási mentességekkel és különösen a földátruházást célzó ösztönzőkkel, valamint a megfelelő nyugdíj-és szociális védelemmel.

b) Fenntartható és környezetbarát mezőgazdaság

A magyar mezőgazdaság számos olyan területen szembesül problémákkal, amelyek a fenntarthatóságát veszélyeztetik. Legyen szó a talajdegradációról, a túlságosan elterjedt monokultúrás növénytermesztésről, az elavult technológiákról és a talajvízszennyezésről. Így tehát:

- Olyan kompromisszumos feltételrendszert teremtünk, amely, miközben elismeri és támogatja a zöld törekvéseket, nem veszélyezteti az élelmiszer-termelés biztonságát, a termelőknek pedig száz százalékban megtérítjük az ebből adódó többletköltségeket.
- Támogatjuk az olyan növényfajták kifejlesztését és használatát, amelyek ellenállóak a betegségekkel és a környezeti stresszhatásokkal szemben, és hozzájárulnak a fenntartható mezőgazdasághoz.
- Elősegítjük az ökológiai mezőgazdálkodásra való áttérést, hogy a vegyszerhasználat csökkentését elérjük és a negatív környezeti hatásokat minimalizáljuk.
- Hozzájárulunk a talaj minőségének megőrzéséhez és a talajerózió megelőzéséhez, hiszen fontos a fenntartható mezőgazdaság szempontjából. A talajvédelmi gyakorlatok bevezetése, például a vetésforgók és a talajtakaró növények használata segíthet a talaj minőségének fenntartásában.
- Erősíteni fogjuk a fenntartható termelési módszereket, ösztönözni fogjuk a rövid ellátási láncok kialakítását és a termékek helyi szintű feldolgozását.

c) Felelős vízgazdálkodás

Az éghajlatváltozás következtében a szélsőséges helyzetek (aszály, árvíz, belvív) előfordulásának gyakorisága növekszik, amik veszélyeztetik a termelési kapacitást a korlátozott vízkészletekkel rendelkező területeken. Az aszályhelyzet Magyarországon is egyre meghatározóbb. Az elmulasztott vízgazdálkodási beruházások a kedvezőtlen adottságú területeken csak tovább rontották a helyzetet. Az aszály elleni egyik legjelentősebb intézkedési program az öntözéses gazdálkodás fejlesztése, hangsúlyozva, hogy hazánk legértékesebb természeti erőforrása a talaj és csapadék együttes kezelésével alkalmazandó csapadékgazdálkodás. Az öntözéssel összefüggésben, de külön kell foglalkozni a kedvezőtlen adottságú területekkel is (pl. Duna-Tisza köze, Homokhátság).

Az öntözés szerepe a mezőgazdasági termelésben világszerte meghatározó. Európa mezőgazdasági termelésben jelentős államai a szántóföldi területeik több, mint egyharmadát öntözik. A szociáldemokrata Árnycikkormány ezért hosszú távon a mezőgazdasági öntözőrendszerek fejlesztését tartja kiemelten fontosnak. Ezért:

Víztározók építésével lehetővé tesszük az öntözésfejlesztést, ami hozzájárul a termelékenység növeléséhez, miközben figyelembe vesszük a környezetvédelmi szempontokat.

- Kiemelten támogatjuk a vizek helyben tartását célzó fejlesztéseket. Az ár- és belvizek katasztrófaelví gyors levezetése helyett a vizeket megtartjuk és hasznosítjuk.
- Támogatjuk azokat a technológiákat, amelyek javítják a talaj vízháztartását, valamint segítik a csapadék jobb beszivárgását és tározódását, ezáltal a tápanyagok megkötődését. A szociáldemokrata állam megkönnyíti ezen infrastruktúrák létrehozását és finanszírozását.
- Visszaállítjuk a szétvert vízitársulási rendszert és a szakmai irányítást, ösztönözzük az önrendelkezést, a vízkormányzás közösségi újraszervezését, támogatni fogjuk a tudományos háttér megerősödését.
- Új beruházásokkal megteremtjük a vízvisszatartás infrastrukturális feltételeit, és támogatjuk a helyi víztározók létesítését az olcsó és környezetbarát öntözési feltételek megteremtése érdekében.

Ezek az intézkedések mind a mezőgazdasági ágazatot, mind a vidéki közösségeket előnyben részesítik, mivel javítják az erőforrások hatékony felhasználását és az agrárium fenntarthatóságát.

d) A vidéki térségek megtartóerejének növelése

A vidéki térségek jó részében, különösen a hátrányos helyzetű térségekben az elmúlt évtizedekben eltűnt a kertészet és az állattenyésztés (az elmúlt tíz évben pedig felgyorsult ez a tendencia), ez pedig beláthatatlan társadalmi következményekkel jár: kiüresedő falvak, összedőlő házak. Az elmúlt évszázad városiasodásának nagy ára volt, hiszen a nagyobb településekre költöző fiatalok a falvak elöregedését okozták, és volt, aminek mára már egyetlen lakosa sem maradt. A legtöbb ilyen magyar falu Somogy és Baranya megyében található, de Veszprém és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is vannak olyan helyek, amik ma már csak emlékként őrzik az egykori pezsgő életet.

A szociáldemokrata kormány ezért a vidéki térségek fejlesztését a felületi kezelés helyett mélyreható és átfogó programokkal és beruházásokkal fogja felzárkóztatni és fejleszteni. A vidéki polgároknak - mint minden más polgárnak - méltányos feltételeket kell biztosítani szakmai, társadalmi és személyes céljaik eléréséhez. Ebben kifejezetten hangsúlyosak a közberuházások és a közszférával való partnerségek. Így tehát:

- Több beruházást irányunk a vidéki területek digitalizációjára, ezzel összefüggésben intelligens falvak kiépítésére.
- Jelentősen javítjuk az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést és az innovatív egészségügyi megoldásokat.
- Háromévente felülvizsgáljuk a hátrányos településeknek a besorolását, hiszen a jelenlegi helyzet igazságtalan, és minden politikai alapon dől el.
- Népszerűsítjük a mezőgazdasági termelést és vendéglátást összeegyeztető "tiroli modell" kiépítését Magyarországon, hogy fellendítsük a vidéki turizmus lehetőségeit.
- Programot hozunk létre új tájegységek (például a Mátra, Bükk, Bakony) falusi/tanyasi turizmusba történő bevonására.
- Megállítjuk a falusi vendéglátó egységek számának csökkenését.
- Kialakítjuk a többszintű kormányzást, hogy az alulról felfelé irányuló eszközök, személyre szabott területi megközelítések és határokon átnyúló együttműködések sokkal erősebbek legyenek Magyarországon.
- A falusi önkormányzatokat olyan helyzetbe hozzuk, hogy biztosítani tudják az elvárható közszolgáltatásokat, különösen az egészségügy, az oktatás, valamint a hivatali ügyintézés tekintetében.
- A falusi foglalkoztatást jelentősen javítjuk. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezt csak a helyi tőkére és piaci ismeretekre lehet alapozni, ezért adó- és támogatáspolitikai eszközökkel, valamint a jogbiztonság és a kiszámíthatóság erősítésével ösztönözzük a helyi - elsősorban mezőgazdasági - vállalkozásokat új, alapvetően nem mezőgazdasági (melléküzemági) munkahelyek teremtésében.